

74

ΣΥΝΔΥΑΣΙΣ
ΤΗΣ ΘΕΜΙΣΤΟΦΙΛΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΟΛΕΞΙΑΣ,

τῶτ' ἔστιν,

ΟΤΙ ΠΑΝΤΑ ΤΟΝ ΘΕΜΙΣΤΟ-
ΦΙΛΟΝ ΧΡΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΟΦΙΛΟΝ
ΕΙΝΑΙ,

Ὁ Λόγος συστατικὸς

ἐν Ἀκροατηρίῳ Θεολογικῇ Παλαικώμῳσῳ

Ἐτεσι θεογονίας

ἰα, ψ, ι γ

1713

τῶ μηνὸς σκιῆροφοριῶνος Φθίνοντος
ἐβδόμη ῥηθεὶς

ἰωδ

ΤΟΥ ΖΑΧΑΡΙΟΥ ΣΧΟΥΒΑΡΤΟΥ,

τῶ περὶ τῶς νόμους καὶ δίκας ἡχολημένους.

Τύποις τῶ Μαγνῆς Δανιήλα Μαιήρα.

1713

6

ORATIO
COMMENDATITIA
DE
LINGVAE GRAECAE
ET IVRISPRVDENTIAE
STVDIO CONIVNGENDO,

IN

AVDITORIO THEOLOGICO

ANNO REPARATAE SALVTIS

M DCC XIII.

MENSIS MAII DIE VIGESIMO QVARTO

RECITATA

▲

ZACHARIA SCHVBARTO,
LL. ET IVRIVM STVDIOSO.

ΘΕΜΙΣΤΟΦΙΛΟΣ Ο ΕΛΛΗ-
ΝΟΦΙΛΟΣ.

Οὐδὲν προτιμότερον, ἔδεν καὶ ἐντιμότερον ἀπὸ πολλῶν λέγειας
δύνασθ νομίζεται,

Μεγαλοπρεπέε Κύριε ΑΡΧΙΔΙΔΑΣΚΑΛΕ,

Ἐξοχώτατοι καὶ Ἐνδοξότατοι πασῶν ἐξοσιῶν Κύριοι ΔΙ-
ΔΑΣΚΑΛΟΙ,

Καὶ σὺ δὲ, ὦ εὐγενεστάτη καὶ γνωσεμωτάτη τῶν Κυριῶν
ΜΟΥΣΟΦΙΛΩΝ τῶν παρερρύοτων ἐκκλησία;

Οὐδὲν προτιμότερόν Φημι κοινῇ πιστεύεται, ἔδεν καὶ τῆς πίστεως
ἀξιώτερον ὑπὸ τῶν πλείστων δοκιμάζεται, ἢ παλαιὰ ἢ παροικία
Ἑλληνικά ἐστι, ἀμελείη χρη αὐτῶν. Τί δὲ, ἀγαθὲ θεός, αἰτοπέυτερον
τυγαίνει; εἴτε γὰρ σκεψαίμεν ἀν τὸν σπεδάζοντα περὶ τὰ πράγματα
ἱερά, εἴτε ἰατρικά, εἴτε φιλοσοφικά, τὸ σκῶμμα τῆτο εὐδοκιμῶν
παρ ἡμῶν μηδαμῶς οἶόν ἐστί. Τὴν σοφίαν ὑμῶν ἐπικαλέμαί, ὦ ἀ-
κροαταί, ὑμῶν καὶ κρείσιν κινδυνεύω. Οἱ γὰρ περὶ πράγματα
θεῖα διαπονεμένοι τῶν γραμμάτων ἑλληνικῶν ἄμοιροι εἶναι εἰ δύνανται.
Ἡ καινὴ Ἰησοῦ χριστοῦ διαθήκη ἐν τῇ αὐθεντικῇ ἑλληνικῇ γραμμαμένῃ,
σερρωτέραν τῆς γλώσσης ἑλληνικῆς γινῶσιν ἑαυτῷ αἰτεῖ, εἰ μὴ τις ὀ-
φθαλμιαῖν, καὶ πῶς ξένους ὀρεῖν μάλλον, ἢ ἰδίους, θελεῖ, ὀφθαλμοῖς.
Καὶ τί λέγω; ἀλλ' εἰ σαυρωθεῖς τῆ κόσμω Σωτῆρ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ
τῆ σαυρῆ κυριακῆ ἑλληνικῇ ἴσως ταῖς λοιπαῖς ἠγάσε γλώσσαν, αἰς
κοινῇ

IVRECONSVLTVS GRAECE
DOCTVS.

Nihil antiquius, nihil praestantius, a multis dici
posse existimatur,

Magnifice Domine RECTOR,

Excellentissimi mibique devenerandi omnium Ordinum Domini PROFESSORES,

Tuque Generosa & Nobilissima STUDIOSORVM
concio;

Nihil antiquius, inquam, nihilque fide dignius a plurimis censetur, quam vetus indoctorum adagium: *Graeca sunt; negligi debent.* Quid vero, bone Deus, magis absouum dictu? Sive enim rerum Sacrarum, sive Medicarum, sive Philophicarum, studiosum considerem; disterium istud approbari a nobis nullo iure potest. Vestram sapientiam appello, Auditores, vestrumque iudicium contestor: num illi, qui res divinas excolunt, atque interpretantur, Graecarum literarum expertes esse queant? Novum Iesu Christi Testamentum in avthentia graecanica conscriptum, solidiorem linguae graecae notitiam sibi poscit, nisi quis lippire, et alienis videre magis, quam suis, velit oculis. Et quid dicam? An non crucifixus mundi Salvator in titulo crucis dominicae graecam aequae sanctificavit linguam,

κοινή κυριώτερος ἐνομάζομεν; Περὶ λατρευτῶν τῆς ἰασίας τί λέγω;
 Ἔστιν ἀδύνατον, ἵνα αὐτοὶ ἢ τὸν Ἴπποκράτην, ἢ τὸν Γαλήνην αὐτῶν
 ἀρροζόντως κατασκοπῶνται, ἀνευ Ἑλλάδος ἐπιμελῆος τῆς ἐπικυρίας.
 Πόσα πέρατα τεχνολογικὰ ἡμῖν τὰ λεξικὰ ἰατρικὰ παραδιδόασιν, ἀνευ
 ὧν ἰατρίας Φιλίατροι ἀμβλυώθειν ἀναγκάζονται; Καὶ δὲ Φιλοσοφία
 παλαιά, ἢ ἕκ ἄλλως, ἢ τῇ καινῇ ἐπιφύεσθαι προσήκει, λατρευτὰς
 αὐτὰ κατὰ Ἑλλάδα πρέουσθαι καὶ ἀπέρχεσθαι κελεύει. Ἐνταῦθα
 γλυκίον ἐκ πηγῆς αὐτῆς πίνεται τὰ ὕδατα, καὶ ὡσπερ ἀπὸ σώματος
 ἀκίειν δεῖ Ἀριστοπλικῶν, Ἀκαδημικῶν, Στωϊκῶν, Ἐφεκτικῶν, Ἐπι-
 κυρίων. Ἐνθάδε γὰρ ἔχ' ἐυρίσκω, πῶον τὸν τρόπον χωρὶς στερᾶς
 τῆς γλώσσης ἑλληνικῆς γνώσεως, τὰς γνώμας αὐτῶν καλῶς δέχεσθαι
 ἢ δυνατόν. Τῶν ἕτως ἔχόντων, καὶ τίς, δεῖμα, κωλύει, τὸ μὴ
 τῶν νόμων ἐρασῶς ἤδη πῆς βελευταῖς ἑλληνικαῖς προσέρχεσθαι, ἀφ'
 ὧν ποσῶν ἐξαίρεται παραδόσεις πρὸς ἡμᾶς παρήξαν. Τὸ Ἰσοκράτους
 ὅμοιον Φανερὸν ἐστὶ. Καθ' ὅσον τὴν μέλισσαν ἐπὶ τῆς πολλοῖς μὲν κα-
 θίζανει ἀνθεσι βλέπομεν, ἀφ' ἐκάστων ὅμως ἀπολέγειν τὸ δρασερὸν
 μέλι. Οὕτω τῶν νομοθετῶν ἑλληνικῶν ἀλωαῖς ἐπιμελῶς ἐπισκεπτόμεν,
 ἵνα γλυκύτητι τῶν ἀγχινοῖας ἡμῶν βόσκημεν καὶ τρέφωμεν.
 Ἐγὼ γὰρ ἀληθῶς, ὡ ἀκροατῆ ἐνδοξότατι, τῆτο ἐμοὶ ποιητὸν ἔρω,
 ἵνα, μέλλων τῶν ἡμισίων λατρευτῆς ἀποδείξω εἰδέναι εἶναι ἡμισιόφιλον
 δύνασθαι, εἰάν μὴ ἢ Ἑλληνόφιλος, εἰδέναι στερᾶν καὶ ἐπιμελῆ ἡμισιο-
 τὴν γνώσιν ἑαυτῷ περιποιῆσθαι δύνασθαι, τὸν ἑλληνικῶν γραμμάτων
 παντελῶς ἄμοιρον. Ἐπιτρέψετε τῆτο ἐπιφανεσάτη παραιρέσει με,
 ἵνα ἐν βραχεῖ πινι διαλογισμῷ ἀποδείξω, καταχαρῆσασθε καὶ ἔτι
 πρὸς τέστις τὰ ὡπὰ μοι ὑμῶν, ἵνα πῶον μικρὸν τῆ χρόνῳ διάστημα
 ἐπιλέγονται αὐτὰ δανείην καὶ ἀνοίγειν, μὴ ἀπαξιώπαι.

ac ceteras , quas vulgo Cardinales nuncupamus ? De cultoribus Medicinæ quid dicam ? Potestne fieri , ut ipsi aut Hippocratem , aut Galenum suum , convenienter perlustrent , sine graecitatis accuratae subsidio ? Quot vocabula arti istî propria nobis lexica Medica tradunt , sine quorum cognitione Philiatrî caecutire coguntur ? Et vero Philosophia vetus , quæ non secus , ac nova , excoli debet , cultores suos in Græciam proficisci , et abire , iubet . Ibi dulcius ex ipso fonte bibuntur aquae . Et quasi coram audiri oportet Aristotelicos , Academicos , Stoicos , Ephecticos , Epicureos . Hic equidem non reperio , quomodo sine solida graecae linguae cognitione sententias illorum probe capeffere liceat ? Quae cum ita sese habeant , ecquis , obsecro , prohibet , quo minus legum cultores etiam consiliarios graecos adeant , a quibus tot eximiae constitutiones ad nos pervenerunt ! Isocratis nota est similitudo : Quemadmodum apicula multis quidem infidet floribus ; a singulis tamen decerpit roscida mella : ita Legislatorum graecorum viridaria diligenter a nobis sunt adeunda , quo dulcedine eorundem nostra ingenia pascantur et alantur . Ego quidem certe , Auditores honoratissimi , id mihi faciendum ducam , ut , futurus Iurium cultor ostendam , neminem esse posse , quin , cum Themidem amet , amet etiam humanitatem Graecam ; neminem solidam et accuratam juris notitiam sibi acquirere posse , qui graecarum literarum omnino sit expertus . Dabitis honestissimo proposito meo , ut brevi quadam differtatione id ostendam : indulgebitis quoque aures mihi vestras , ut perexiguum temporis spatium peroraturò easdem pandere et aperire ne dedignemini .

Primum

Πρῶτον τι γὰρ πόνον καὶ τὴν πρώτην ἐργασίαν, ὡς ἀκροατῶν ἐνδο-
 ξότατοι, τῶν θεμίτων λατρευτῶν ἐν αὐτῷ πένον καὶ περὶ
 αὐτὸ σκεδάξουσιν, δεῖ, ἵνα τὰ ἀκέραια, ὡς ῥωμαικῶς λεκτικόν, ἀκρί-
 βως γινώσκῃ. Ἐνθάδε γλυκίως ἐκ μεταφράσεως πατρῷας πίνεται τὰ
 ὕδατα. Τί γὰρ ἀλυπότερον, ἢ Ἰασηνιανόν, ὡς περὶ ἑλληνικῶς λαλῆντα,
 ἀκέραιον περὶ δικαιοσύνης καὶ νόμου, περὶ νόμου Φυσικῆ, ἔθρικῆ, καὶ
 πολιτικῆ, περὶ νόμου πρῶτον, περὶ εὐγενείας, περὶ ἀπελευθέρων,
 τίνες καὶ ἐκ ποίων αἰτίων ἐλευθερῶν εἰ δύνανται, περὶ νόμου Φυσικῆ
 ἀναιρέσεως, τίνες ἰδίως ἢ ἀλλοτρῆς δικαίως εἰσὶν, περὶ πατρικῆς ἐξου-
 σίας, περὶ γάμου, περὶ ὑποθεσιῶν, ποίοις τρόποις τὸ ὑπεξέχαστον δια-
 λύεται, περὶ ἐπιτρόπων, τίνες δίδονται ἐπιτροπικοὶ ἐν ταῖς διαθήκαις
 δύνανται, περὶ νομίμων συγγενεῶν ἐπιτροπεύσεως, περὶ ἀρχῆς ἐλατ-
 τεμένης, περὶ νομίμων πατρῶνων ἐπιτροπεύσεως, περὶ νομίμων γονέων
 ἐπιτροπεύσεως, περὶ πεθαρήμενης ἐπιτροπῆς, περὶ ἀπλιανῶν ἐπιτρο-
 πῆς, ἢ ἐκ τῶν νόμων Ἰαλῆς καὶ Τιτζίς διδομένης, περὶ ἀυθεντίας ἐπι-
 τρώπων, πῶς τρόποις ἢ ἐπιτροπῇ διαλύεται, περὶ τῶν κεραιῶρων,
 περὶ τῆς ἐγγύτης τῶν ἐπιτρόπων καὶ κεραιῶρων, περὶ παραϊτήσεως
 τῶν ἐπιτρόπων καὶ κεραιῶρων, περὶ ὑποπιῶν ἐπιτρόπων καὶ κεραι-
 τῶρων. Ἡ ἐστὶ κατάληψις τίτων τῆς βίβλου πρώτης. Τί τροφοῦτερον,
 ἢ τῶν αὐτῶν αὐτοκράτορες ἀκροῦσθαι ἐξ αὐτῶν ἑρῶν δίκως λέγονται
 ἑλληνικῶς, περὶ πραγμάτων διαίρεσεως, περὶ πραγμάτων σωμαπι-
 κῶν καὶ ἀσωμάτων, περὶ δελείας ἀρχῆς, περὶ χρήσεως καρπῶν, περὶ
 χρήσεως καὶ οἰκήσεως, περὶ τῶν ἐν χρήσει λαμβανομένων καὶ μακρῶν
 χρόνων διαδεχομένων, περὶ δωρεῶν, πῶς ἐκποιεῖν ἔξεστιν, ἢ ἔξ, Διὰ
 ποίων προσώπων ἡμῖν προσπορίζεται, περὶ διαθήκης καταστάσεως,
 περὶ στρατιωτικῆς διαθήκης, τίνες εἰ συγχωρῶνται διαθήκης ποιεῖν,
 περὶ ἀποκλήρων παιδῶν, περὶ τῆς τῶν κληρονόμων ἐκστάσεως, περὶ
 χωρικῆς ὑποκαταστάσεως, περὶ ὀρφανικῆς ὑποκαταστάσεως, ποίοις
 τρόποις

PRimum itaque laborem primamque operam, Auditores devenerandi, Iurium Cultor in eo ponat, oportet, ut Institutiones Iustinianaeas probe calleat. Hic dulciter ex antiqua metaphrasi bibuntur aquae. Quid enim iucundius est, quam Iustinianum quasi Graece loquentem audire de iustitia et iure; de iure naturali, gentium et civili, de iure personarum, de ingenuis, de libertinis; quibus ex causis manumittere non liceat; de lege Fusia Caninia tollenda; de his, qui sui sunt, vel alieni iuris; de patria potestate, de nuptiis, de adoptionibus; quibus modis ius patriae potestatis solvatur; de tutelis; de iis, qui testamento tutores dari possint; de legitima agnatorum tutela, de capitis deminutione, de legitima patronorum tutela, de legitima parentum tutela, de fiduciaria tutela, de Attiliano Tutore, et eo, qui ex lege Iulia et Titia dabatur; de auctoritate Tutorum; quibus modis tutela finiatur; de Curatoribus, de satisfactione Tutorum vel Curatorum; de excusationibus Tutorum vel Curatorum; de suspectis Tutoribus vel Curatoribus? Quae est comprehensio titulorum Libri primi. Quid amoenius, quam eundem Imperatorem auscultare ex suo folio, iura dicentem, de rerum divisione et acquirendo ipsarum dominio, de rebus corporalibus et incorporalibus, de servitutibus praediorum, de usufructu, de usu et habitatione, de usucapionibus et longi temporis praescriptionibus, de donationibus; quibus alienare liceat, an non? per quas personas nobis acquiratur? de testamentis ordinandis, de militari testamento; quibus non sit permittum facere testamentum? de exheredatione liberorum; de heredibus instituendis; de vulgari substitutione; de substitutione pupillari; quibus modis testamenta

τρόποις αὐ διαθήκαι ἀκυρεῖνται, περὶ ἀτάκτε διαθήκης, περὶ κληρο-
νόμων ποιότητος ὁ καὶ διαφορᾶς, περὶ πρέσβειων, περὶ ἀφαιρέσεως
τῶν ληράτων, περὶ νόμου Φαλκιδῶ, περὶ τῶν ἐν πίσει καταλιμπανο-
μένων κληρονομιῶν, καὶ τῆ ἱεροσπίσματι Τρεβελιανᾶς, περὶ ἰδικῶν
πραγμάτων, τῶν διὰ τῆ παρακατατεθειμένων καταλιμπανομένων, περὶ
τῶν κωδικέλλων. Ἡ ἐστὶ σύμπτυξις τῆ τόμου δευτέρου τῶν Ἰνστιτῦτων.
Τί κάλλιον, ἢ βάλλωσθαι τὸν ἐπαινετώτατον αὐτοκράτορα ἡμῖν τὰς
δικὰς προγράφοντας, περὶ κληρονομιῶν τῶν ἐξ ἀδιαθέτου προσφερο-
μένων, περὶ τῆς νομίμου τῶν κατ' ἀρρενογονίαν διαδοχῆς, περὶ
συγκλήτου δόγματι τῆ Τερταλιανῆς, περὶ συγκλήτου δόγματι
Ὁρφιπανῆς, περὶ διαδοχῆς τῶν κατὰ ἡλυγονίαν, περὶ βαθμῶν
τῆς συγγενείας, περὶ συγγενείας δέλων, περὶ συγγενείας ἀπελευθε-
ρων, περὶ προσκυρώσεως ἀπελευθέρων, περὶ τῆς πραιτωρίας διαδο-
χῆς, περὶ προσπορισμῶ διὰ ὑποθεσίαν, περὶ τῆ ὅτι τῆ τῶν ἐλευθε-
ριῶν αἰτία τὰ πράγματα ἐπιζητήται, περὶ διαδοχῶν ὑψηροτέτων,
τῶν γινομένων ἐκ πραγμάτων διαπράσεως, καὶ ἱεροσπίσματι Κλαυ-
διανῶ, περὶ ἐνοχῶν, τίσι τρόποις ἢ ἐν πράγμασι συναλλάττεται ἐνοχή,
περὶ τῆς ἐν λόγοις ἐνοχῆς, περὶ δύο ῥέων ἐπιγυλάνδων καὶ προσμιθένδων,
περὶ ἐπερωτήσεως δέλων, περὶ διαιρέσεως ἐπερωτήσεων, περὶ ἀρρησίμων
ἐπερωτήσεων, περὶ ἐγγυητῶν, περὶ τῆς ἐν ἡράμμασι ἐνοχῆς, περὶ συ-
βαινεϊκῆς ἐνοχῆς, περὶ ἀγορασίας καὶ πρᾶσεως, περὶ μιθώσεως καὶ ἐκ-
μιθώσεως, περὶ κοινωνίας, περὶ μανδάτου ἢ τι ἐπιτάγματι, περὶ ἐνο-
χῆς ἀσκανῆ δὲ συναλλάγματι, διὰ πίων ἡμῖν προσώπων ἢ ἐνοχῆ
ἐπιζητήται, τίσι τρόποις ἢ ἐνοχῆ λύεται; Ἰδὲ ὑμῖν Ἐπιτομὴν τρίτης
καὶ ἐπὶ πρὸς τέτοις βίβλας. Τί ποτε ὠφελέστερον ἡμῖν συμβαίνει δύνα-
ται, ἢ ἀνοίγειν τὰ ὦτα διδάσκοντι αὐτοῖς ἡμετέρῳ περὶ τῆς κατῆ-
δρας διαλεγόμενῳ, περὶ ἐνοχῶν τῶν ἀμαρτίας γινομένων, ἢ ποτε Φυομέ-
νων, μέχρι πρὸς ἀριθμῶν ὀκτωκαδέκατον περὶ δημοσίων δικαστηρίων.

infirmantur? de inofficioso testamento; de heredum qualitate et differentia; de legatis; de ademptione legatorum; de Lege Falcidia; de fideicommissariis hereditatibus, et ad Senatusconsultum Trebellianum; de singulis rebus per fideicommissum relictis, de codicillis? Qui est complexus Tomi secundi Institutorum. Quid pulchrius, quam animadvertere laudatissimum Imperatorem nobis Iura præscribentem, de hereditatibus, quæ ab intestato deferuntur, de legitima agnatorum successione, de Senatusconsulto Tertulliano, de Senatusconsulto Orphitiano, de successione cognatorum, de gradibus cognationum, de servili cognatione, de successione libertorum, de assignatione libertorum, de bonorum possessionibus, de acquisitione per arrogationem; de eo, cui libertatis causa bona addicuntur; de successione sublati, quæ fiebant per bonorum venditiones, et ex Senatusconsulto Claudiano, de obligationibus, quibus modis re contrahatur obligatio, de verborum obligationibus, de duobus reis stipulandi et promittendi, de stipulatione fervorum, de divisione stipulationum, de inutilibus stipulationibus, de fidejussoribus, de litterarum obligatione, de obligationibus ex consensu, de emptione et venditione, de locatione et conductione, de societate, de mandato; de obligationibus, quæ quasi ex contractu nascuntur; per quas personas nobis obligatio acquiratur; quibus modis tollatur obligatio. Ecce vobis Epitomen tertii quoque Libri! Quid tandem utilius nobis obtingere potest, quam aperire aures docti Imperatori nostro, et ex cathedra differenti, de obligationibus, quæ ex delicto nascuntur, usque ad numerum decimum octavum de publicis iudiciis.

Μακαρίζομεν αὐτὰς, οἷς ταύτη προσέρχεσθ τῇ Κορίνθῳ δικαστικῇ δέ-
δοται, ἵνα τῶν εἰσωγωγῶν, τίσοισι ταύταις βίβλοις καταληφθεῖσαν,
λαμβάνειν, καὶ πρὸς τὰς ἱερωτέρας τῆς δίκης εἰσόδου εὐδαιμόνως εἰσέρ-
χεσθ οἷά τ' ὦσιν. Ὅυ μὴν ἀλλὰ μήτε τῶν ἀνθελίων δικανικῶν ἄλις
εἰσὶν, ἀλλὰ δίδονται πολλῶ πλείονα ἐν τῇ ἀλωᾷ αὐτοκρατορικῇ Ἰσπανια-
νῆ. Καποκυῖασε γάρ ἐνταῦθα δίκης ἡμετέρας Ἀυτοκράτορος σεβαστὸς νεα-
ροῦ διατάξεις, ἕτε ἐντάλματα νεωτερικὰ ὡς ὅτι πλείονα, τὰ σήμε-
ρον ἰκανῶς παλαιά. Ἐχει περὶ γὰρ λατρευτῆς ἡμέρας, ὅτι ἐνταῦθα
ἐν τῇ συμβολῇ πρώτῃ μαρτυρῆ τὸν νόμον περὶ τῶν κληρονομῶν καὶ τῆ
Φαλικίδε, περὶ τῆ μὴ ὀπλιέμεσθ τὰς δευτερογαμέσας γυναῖκας,
περὶ τῆ ὠλεσμένον εἶναι τὸν ἀριθμὸν τῶν κληρικῶν τῆς ἀγιοτάτης
μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ τῶν λοιπῶν ἀγιοτάτων ἐκκλησιῶν τῆς πα-
πυδαίμονος πόλεως, περὶ τῆ τῆς δανεισθῶς περισσότερον χωρεῖν κατὰ τῶν
πρωτοτύπων χρεωσῶν, καὶ ἐν δευτέρῃ τάξει, ἀπέρων τέτων εὐρεθέν-
των, κατὰ τῶν μανδατώρων, ἢ τῶν ἀντιφωνητῶν, ἢ ἐγγυητῶν, περὶ
μοναστηρίων, καὶ μοναχῶν καὶ ἡγεμένων, περὶ τῆ πῶς δεῖ χειροτονεῖσθ
τῆς ὀπιοκόπου καὶ πρεσβυτέρου καὶ διακόνου, ἄρρενας καὶ ἡλείας,
καὶ πῶς ὀπιπῆρια κατὰ τῶν παραβαινόντων τὸν τόπον τῆς διατάξεως,
περὶ τῆ μὴ ἐκποιεῖσθ ἢ ἀνταλλάττεισθ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πρᾶγματα,
περὶ τῆ τῆς ἀρχοντου χωρὶς τῆς οἰας ἐν δόσως γίνεσθ, ὡς τῶ ἐκ-
κλησίαν ῥώμης ἔχειν τῶν ἑκατὸν ἑνιαυτῶν περιγραφήν. Τίς μὰ θεὸν
ἐνθάδε ὑπερ τῆ τῶν νόμων ἐλλείμματ μεμψιμοιρεῖ, ἢ τίς ἐ μάλ-
λον αὐτῶν ὑπολείπειν θυμάζεσθ; καὶ ὅμως αἰεὶ ἀπαντῶσι πᾶσαι, εἰς αἷ
αὐτῶ οἱ νόμοι εὐκαίρως ἐναρμόζεσθ δύνασθαι. Λοιπὸν εἰσιν, ἵνα τὴν
βίβλον ἐπὶ Ἰσπανιανῆ πῶς λατρευτῆς ἡμέρας ἀναγορεύομεν, ἥς μέρος
πρῶτον ἔτω θεοσεβῶς καὶ εὐλαβῶς ἐντέλλεσθαι, περὶ τῆς ἀγίας Τελάθε
καὶ πῶς πίστεως καθολικῆς, καὶ ἵνα ἐθεῖς περὶ αὐτῆς κρητῆ ἀγωνίσεσθ πλμᾶ.

O beatos illos, quibus hanc adire Corinthum iuridicam contingit, ut introductionem quatuor his libris comprehensam, accipere, et ad sacratiora iuris adyta feliciter intromitti possint. Verum enim vero, nondum flosculorum iuridicorum satis est; sed dantur longe plures in viridario Imperatorio Iustiniani. Struxit enim Iuris nostri Autor ordinationes novellas, quam plurimas, quae hodie satis antiquae sunt. Habet itaque Cultor Themistos, quod hic in collatione prima discat legem de heredibus et de Falcidia, de non eligendo secundo nubentes mulieres, de determinato numero clericorum sanctissimae maioris ecclesiae, et caeterarum ecclesiarum Constantinopolitanarum, atque uti creditores primo loco convenire debeant principales debitores; deinde vero, his non idoneis ad solvendum repertis, mandatores, fideiussores, aut sponsores: porro, de monasteriis et Monachis et Abbatibus; de eo, quomodo oporteat Episcopos, et Presbyteros et Diaconos, utriusque sexus, ad ordinationem adduci, et quae poenae constitutae sint in aliam vitae formam transeuntibus: de non alienandis, aut permutandis rebus ecclesiasticis immobilibus; ut iudices sine quoquo suffragio fiant; ut etiam Ecclesia Romana centum annorum praescriptione gaudeat. Ecquis, amabo, hic de legum defectu conquerratur! Ecquis non potius nimiam earum abundantiam admiretur; et tamen semper obveniunt casus, ad quos istae leges commode applicari possunt. Reliquum est, ut Codicem quoque Iustiniani cultoribus Iuris praedicemus; cuius Liber primus tam pie ac devote sciscit de summa Trinitate et fide catholica, et ut nemo de ea publice contendere audeat.

Τὸ μέρ^ϑ δεύτερον περὶ ἐκδόσεων καὶ κατηγοριῶν, κ. 7. λ. Τὸ μέρ^ϑ τρίτον περὶ δικαστηρίων· Τέταρτον περὶ πραγμάτων καὶ δυναρισμάτων καὶ ὄρκια· πέμπτον περὶ ἐγγυημάτων καὶ ἀρραβώνων· ἕκτον περὶ δραπέτων τῶν δέλων, καὶ ἀπελευθερίων· ἑβδομον περὶ τῆς πτωχείας, ἐλευθερίας καὶ πρὸς τὴν βασιλῆα ἀπελευθερώσεως· ὄγδοον περὶ τῶν ἀπερρημότων. ἔνατον, περὶ τῶν κατηγοριῶν ἐδυναμένων· δέκατον, περὶ θέμις^ϑ ταμίης· ἐνδέκατον, περὶ καθαροῦ χρυσῆ τῆς κοινωσίας· καὶ δωδέκατον καὶ αὐτὸ ἔχατον περὶ τῶν ἀξιών. Φανερὰ παρέχουσι τὰ πρῶτα. Διεγνώκατε, ὡς ἀκροατὰ ἐνδοξότατοι, ὁμοίως ἐν τῇ Ἰπτικῇ καὶ συνόψει μετὰ τὴν θέμις^ϑ ἡμῶν τὴν περίοδον. ἡμίσοφον ἄρα εἶναι δεῖ καὶ ἡμιδικαστικόν, ὅς, ἀμοιρ^ϑ ἐλληνικῶν γραμμάτων, εἰσέρχεται αὐτὰ καὶ τὰ ἀγίασμα^ϑ θέμις^ϑ οὐκ ἀπορεῖ. Τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ πάλα ἀπασα σχεδὸν γενεὰ τῶν ἀνθρώπων ἐχρήσατο. Ὅθεν Κικέρων ἐν τῷ λόγῳ ὑπερ' Ἀρχίας λέγει· Τὰ μὲν ἐλληνικὰ ἀναγνωσκέται ἐν ταῖς πᾶσι σχεδὸν ὄχλοις. Τὰ δὲ ῥωμαϊκὰ πῆς αὐτῶν τέρασιν, ὀλίγοις ἀμελῶς ἀμπέχοντα. Ἡ ἐλληνικὴ γλώσσα πασῶν ἡδίστη καὶ ἀλυποτάτη ἔσται τυχεύει. Πολυκαρπίαν αὐτῆς ἐξάγει ὁ Φωχενί^ϑ ἐξ εὐπορίας καὶ πλεΐθους τῶν Φωνῶν ἐλληνικῶν, τῇ μὲν ἀπλῶν, τῇ δὲ στυπθειμένων. Πόσα γὰρ τὰ ἀποσπάσματα διὰ θέματ^ϑ ἐνός, εἴτε Φέρω, εἴτε ἴσημι, εἴτε τίημι, εἴτε ἔχω, ἀπορρεῖ, ὥστε καὶ ἐν θέμα φαίνεσθαι μικρὸν τὸ λεξικὸν καθιστάειν; Ἀλλὰ καὶ μίαν Φωνὴν ῥωμαϊκῶν Σέπερβ^ϑ ταῖς πλεῖστας Φωναῖς ἐλληνικαῖς ἐκφράζουσα οἷα τ' ἐσμέν, καὶ μιᾶς τῆς Φωνῆς τῆς ἐγὼ δίδουσα ἐννεα πλῆσις ὀνομαστικῆ, ὀκτὼ γενετικῆ, καὶ πέντε δοτικῆ. Φανερὰν ποιῆσι ταῦτα πάντα τῆς γλώσσης ἐλληνικῆς εὐπορίαν, τὸ πλεῖστον καὶ εὐπορίαν ὀνομάτων. Ἀνηροτέρα ἀληθῶς ταύτης ἐδεμίαν εἶναι ἐτέραν, καὶ εἶθεν δεδήλωται, ἐπειδήπερ ἡ μείζων εὐφορία καὶ Ἰππύροια τέτων ἐν τῇ μηδεμιᾷ ἐτέρᾳ δίδουσα γλώσσῃ, ἢ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ.

Τέτων

Liber secundus de edendo, et in jus vocando, et ceteris. Liber tertius de iudiciis; quartus de rebus creditis et iureiurando: quintus de sponsalibus et arrhis sponsalitiis atque proxeneticis; sextus de fugitivis servis et libertis; septimus de vindicta, libertate, et apud consilium manumissione; octavus de interdictis; nonus de iis, qui accusare non possunt; decimus de iure fisci; undecimus, de lustralis auri collatione, et duodecimus, isque ultimus, de dignitatibus, luculenta subministrant primordia. Intellexistis, Auditores honoratissimi, tanquam in Epitome ac Synopsi magnam iuris nostri periodum. Semidoctus ergo sit oportet et semiperitus iuris, qui expertus literarum graecarum intrare adyta iuris non dubitat. Graeca lingua olim apud omnes fere nationes in usu fuit. Unde Cicero in Oratione pro Archia: Graeca, inquit, leguntur in omnibus fere gentibus; Latina suis finibus, exiguis sane, continentur. Graeca lingua omnium linguarum suavissima, iucundissima. Foecunditatem eius elicit Pfochenius ex ubertate et multitudine vocum Graecarum, tam simplicium, quam compositarum. Quot enim derivata ab uno Themate, vel $\Phi\epsilon\rho\omega$, vel $\iota\sigma\eta\mu\iota$, vel $\tau\acute{\iota}\theta\eta\mu\iota$, vel $\epsilon\chi\omega$, descendunt, ut vel unum Thema videatur parvum Lexicon constituere? Etiam vel unica vox Latina, *Superbus*, quamplurimis vocibus Graecis exprimi potest: et unius vocis $\tau\acute{\alpha}\ \epsilon\gamma\omega$ dantur novem casus Nominativi, octo Genitivi, et quinque Dativi. Testatam faciunt haec omnia linguae Graecanicae opulentiam, amplitudinem, et copiam vocabulorum. Floridiorum profecto hac nullam esse aliam, vel istud argumento est, quod maior ubertas atque affluentia horum in nulla alia videtur lingua, atque in nostra.

Horum

Τύτων ἔυπορία ἔχ ἤπειον, ἢ διαλέκτων, τὰς ποιητὰς ἑλληνικὰς, εἰς ποσῶντι ἔυγλώσας ἀπειροῦσιτο, καὶ αὐτὰς ἑλληνικὰς τὰς τίχας, ἔ μικρὸν ἔυκολωτέρως ἐποίησε τῶν ἐν ταῖς ἐτέραις γλώσσαις ἀδομήνων. Παρὰ πωλησίως αὐτῇ καθέστηκεν ἡ γνήσιⓄ ἔυρυθμία καὶ συμμετρία, ὡεὶ ἦς Ὁραῖπος ἐν τῇ τίχῃ ποιητικῇ ἄδει.

Καὶ Φύσιν Ἐυλλήνεσι καὶ ἔυρυθμον πῶρε Μῆσαι
Φασκέμενα.

Ἐι νευράδεις τῶν γνωμῶν περίοδοι δὴπε εὐρίσκοντα, ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀληθῶς παλαιᾷ εὐρίσκοντα. Καὶ ὅμως ἐσχάτη τῆ μανθάνειν αὐπῶ ἀνάγκη, ἀπ' ἐδενὸς οὐκ ὀπιγινώσκεται, ὅς τὸ ὄνομα αὐτῆ τῷ Κύκλῳ ἔδωκε πεπαιδευμένῳ. Γνωσόν ἐστὶ τὸ τῶν παλαιῶν δίστιχον.

Ὅς μὴ ῥωμαϊκοῖς ἑλληνικὰ γράμματα μίξεν,
οὐ δύναται λογικῶς τῆνομα τ' ἀνδρὸς ἔχειν.

Τολμῶν ἂν διαβεβαιῶσαι, τὸν τὰ ἑλληνικὰ παντελῶς ἀγνοῶντα, μηδὲ δεξιῶς ἤχαιν καὶ ἐκπροφωνεῖν δύνασθαι τὰ ῥωμαϊκά. Μανθάνετε ποιητῶν τὰ ἑλληνικὰ ἑλληνικὰ, Φημι, μανθάνετε, ὅσοι ἀληθεῖς καὶ γνήσιοι γέμιδⓄ οἱ ὑπρέτεται εἶναι ὀπιθυμεῖτε. ἈμεταμέλητⓄ καὶ ἀναίχυντⓄ ἢ ὀπιμέλεια τυγχάνει ἔσσι καὶ ἡ ἐργασία ἢ ἐργάζεσθαι προσήκει. Ἀναίχυντον, τὰς χυλὰς Ἀπικὰς πεπωκέναι, καὶ καλὰ μῶ ἑλληνικῶ χειλάριον δικανικὸν περιφέναι. Λεπτὴ ἐργασία ἐστίν, ἢν δαπανῶμεν εἰς παύτιπῶ πῶ γλώσσαι, ἐν τῇ κοινῇ χολαστικῇ ἐξ ἀπαλῶν ἐνύχων ὀπικοσμηθεῖσιν, καὶ νῦν ἐν τῷ Φωλῇ ἀκαδημικῶ πλειόπρον ἀσκητῶν. Λεπτὴ λέγω, ἐργασία, ἀλλὰ λεπτὴ καὶ δόξα. Ἄγετε ἄρα, Φίλιπτα κεφαλαί, ἔτως ὑμῖν ἢ Ἀσρεία συμπεράξουσιν, ἔτως πάντα τὰ ἔυκτὰ συμβαίη ἡμῖν, ἵνα, ὡσπερ εἶναι ἀγωνίζεσθε γέμισθῶφιλοι, ἔτως ἤδη διατελήτε εἶναι καὶ καλεῖσθαι ἑλληνοφιλοι.

Ἐιρηκα

Horum copia non secus, ac Dialectorum, Poëtas Graecos tam eloquentes reddidit, ipsosque Graecos versiculos haud paulo faciliores effecit, quam illos, qui in aliis linguis panguntur. Nihilominus eidem sua constat rotunditas, de qua Horatius in arte Poëtica canit:

*Graius ingenium, Graius dedit ore rotundo
Musa loqui.*

Si nervosae sententiarum periodi usquam dantur; in Graecia certe antiqua dantur: et tamen summa eius discendae necessitas a nemine non agnoscitur, qui nomen suum orbi dedit literato. Notum est veterum distichon:

*Qui non Graeca simul iungit documenta Latinis;
Ille viri docti nomen habere nequit.*

Ausim asserere, eum, qui Graeca profus nesciat, ne quidem dextre sonare ac pronunciare Latina posse. Discite ergo Graeca: Graeca, inquam, discite, quotquot veri ac genuini Themidis Ministri esse cupitis. Non pigeat industriae, sese huc impendere: neque pudeat, liquores Atticos bibisse, et calamo Graeco labelum iuridicum trivisse. Tenuis opera est, quam in sumimus linguae, in pulvere scholastico a teneris unguiculis excultae, et iam in luce Academica duntaxat perfectius excolendae. Tenuis, inquam, opera; ast non tenuis gloria! Agite ergo, honestissima pectora, sic vobis Astrea faveat; sic omnia optata contingant, ut veluti esse contenditis Themistophili, ita etiam pergatis esse et vocari Hellinophili!

Ἐιρήκα μέχρι τῆς, ἀλελεχέναι ἀμετανόητον. Ἀλλὰ ὅμως αὐξάν
δοκῶ ἀνπλέγοντα ἕνα καὶ ἴσιον, ὡς συνελόντι εἶπαι, Φατίον γὰρ
ἐκείνον παντλῶς Ὀπισκώποντα. Ἀντὶ συνηθείας τῆ αἰῶν λαλεῖς,
Φησὶν αὐτός. Δίδονται γὰρ οἱ πολέονες σήμερον μεγάλοι ἱεμισφίλοι,
οἱ μάλιστα ἀγοῶντες ταύτῃ τῷ γλῶσσαν ἐλληνικῷ. Ἀλλὰ μὲν
πλάκεις ἐν τῆς Νεαράϊς ἐλληνικαῖς, καὶ τῇ βίβλῳ ἐλληνικῇ Ἰεστιανῶ
μηδὲ παράγραφον ἄλλας διαγνώσκουσιν. Ἐγὼ δὲ ἀνακρίζω, ἔ πα-
ραδείγμασιν, ἀλλὰ πῶς νόμοις κρείττον. Πλήθους ἀγοῶντων ἔ περι-
πιῆται ἀγνοίας τῷ ἀπολογίῳ. Ἀσφαλέστερον μὲν δὴ καὶ γλύκιον,
ὡσπερ εἶρηκα, ἐκ πηγῆς αὐτῆς πίνεται τὰ ὕδατα. Ἀντὶ τῆς, ἀρκῶ-
σι δὲ ῥωμαϊκῶν, ἐπειδὴ εἰσι μεταφράσεις αἱ ῥωμαϊκῶν τῶν βίβλων αὐ-
τῶν ἀθεντικῶν, αἱ σήμερον ἀντὶ τῆς ἐλληνικῆς συγγραφῆς καὶ συνα-
φείας ἅπασι δικαστηρίοις εἰσὶν εἰθισμένα. Ἐγὼ δὲ μικρῶ δὲν ταύ-
της τῆς ἀνπλογίας καταγλάσαιμι ἄν. Ἄμεινον ἀληθῶς ἐστὶ συμ-
ποικίλῳ ἀθεντικῷ καὶ μετάφρασιν ἅμα ἔχειν, ἢ τῆς μεταφράσεως
μόνης ἀντίχεσθαι. Θαυμαστὸν, εἰμὴ ἤδη ἡ παράφρασις ἢ λατὴν τῶν
βιβλίων, ἢ δημοσίῳ λέγεται, τῶς παππικῶς, τὰ ἐβραϊκῶ καὶ ἐλλη-
νικῶ ἀγοῶσι, τοιαύτης αἰτίας ἕνεκεν μᾶλλον κεχαρισμένη ἐγένετο.
Ὅου μὴν ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι ὅμως ἔ καταλαμβάνοντα, Φῆς, ὡς τῶν
τὸν τρόπον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐλληνοφιλίαν τοιαύτην ματαίαν, ἀλλὰ τε
βλαβεράν τυγχάνειν μέλλειν. Λέγω ἐγὼ, σφωπῆρες τῶν δικαστῶν
ὡεὶ πολέοντες πείσειν μέλλειν αὐτῷ θεμελιωμένῳ τῷ Ὀπισκῶμῳ
καὶ ἐμπειρίῳ. Μᾶλλον δὲ δύνατά τις ἐν τῇ γλώσσῃ Ἀλεμανικῇ τῷ
Ἐμφασιν τῶν ῥημάτων ἀθεντικῶν ἐν τῇ δίκῃ, καὶ αὐτῶν ἐλληνικῶν,
τοσῆτω ἄμεινον ἀποδεικνύειν. Ἀναγνώσκετε παραρτῶν, ἱαλερώταπι
τῆς ἱεμισφίλου Ἐρασαῖ, τῆς ἐλλάδος τῆς δικαστικῆς ἱεραυρῆς, ὡεὶ
πολλῶ πείσθε αὐτῆς, χωρίζετε ὑμᾶς τῶ πλῆθους ἱεμισφίλων,

RECTOREM MAGNIFICVM
PATRES ACADEMIAE CELEBERRIMOS
CIVES GENERE ET ERVDITIONE
NOBILISSIMOS

AD

ORATIONEM GRAECAM

DE

IVRISPRVDENTIAE
ET GRAECAE LINGVAE
STVDIO CONIVNGENDO

A

PEREXIMIO ET INGENII DOCTRINAEQVE
LAVDE FLORENTISSIMO

ZACHARIA SCHVBARTO, NORIMBERG.

OPTIMARVM ARTIVM ET IVRIS CVLTORE
SOLERTISSIMO

D. VI EID. MAII A. R. S. c1510ccxiii

HABENDAM

PEROFFICIOSE ET PERAMANTER
INVITAT

CHRISTIAN. GOTL. SCHVVARZIVS, P.P.

4
Ἄγε μοι, γλυκεῖα Φόρμιγξ,
Ἄγε, Γῆς ποιητῆ,
Λιγυρὴ καλήτε Φόρμιγξ,
Ἄν' ἄσμάτων Ὀμήρου
Καὶ Λεσβίων αἰοιδῶν,
Ἐυφημον ἄδε μέτρον.
Οὐ μὴν δέ, δια Μῆσοι,
ᾠδαῖς Ἀνακρέοντος,
Λάγυς γ' Ἀνακρέοντος,
Ἐργῆ γ' Ἀνακρέοντος.
Μὴ τὴν μίθῳ Λυαίης,
Μὴ Κύπριδος χορείας,
Μὴ καῦμα ἔρωτος ἄδε.
Γῆς ἐλλὰδ' δὲ γλώσσης
Γλυκύτης τε δεινότης τε,
Νῦν ἐς μέλισμα' ἐπείγεται
Κιθάρης μίτρας ἐρέσσαν.
ὦ γλώσσα γῆν παλαιά,
Ἰερά, λίγυα γλώσσα,
θεόσυτὸς τε γλώσσα,
Δι' ἣν θεοῖο κρυπτή
Σοφίη λίην φαίνεται
Δι' ἣν θέμις περιλάμπεται,
Δι' ἣν κλέος τίτυκται
Μεγαλοφρονῆς Ἐργίας.
Δι' ἣν Φρόνησις ἤρξεται,

Καὶ

Καὶ τῶν βροτῶν τὸ Φῦλον
ἔλαχεν νοεῖν τὸ θεῖον.
Τί γὰρ καλὸν γένοι' ἄν,
Τί κύδιμον, τί σεμνόν,
Γλώσσης ἀνευθε ταύτης;
Ἑλληνικῶς λαλῶσι
παλαιγενεῖς θεάνθρωι·
Ἑλληνικῶς λαλῶσιν
Ἀοιδμοὶ δικασαί·
Ἑλληνικῶς λαλῶσιν
Ἰατρικῶν μέγιστοι·
Σοφοίγε Μεσσοποιοὶ
Ἑλληνικῶς λαλῶσι.

Φέρε δὴ λέγωμεν δόχῃν
Γλώσσης τόσον σεβαστῆς.
Κορυφῆς ὅτ' ἐκ θεΐας
Ἐλόχευε Ζεὺς Ἀθήνῳ,
Γλαυκῶν θεῶν Ἀθηναίων·
Τότε καὶ Ἰσῶς προσῆλθεν
Ἡ γλώσσα τῶν Ἀθηναίων,
Ἡ γλώσσα τῶν Φρονόντων,
Ἡ γλώσσα τῆ Ὀλύμπου·
Ἡδ' ἄφελει βιῶντος,
Καὶ τὸν χρόνον βιῶσαι
Ἐυδοξίαν θανόντων
Διηνεκῶς φυλάττει.

Καλῶς

Καλῶς ἔχει δαίηαι
Ἑλληνικῶν τὸ κῦδῶ
Ἑλληνικῶν τε γλώσσῳ!
Ὅ παῦτα γὰρ διδαχθεῖς
Ἐρασίμου Φερίης
Σοφίης ἴησκε πλεῖταν.
Ὅ παῦτα καὶ διδαχθεῖς
Ὅμῳ πεχνῶν ἀρίστῳ
Ἠδύσματῶ γίγνεκε.

Μένε μοι, Θρασύῳ Φόρμιγξ,
Μένε, μηδὲ δὴ πρῶβαινε,
Ὅ γὰρ δεινῶς τοσῶταν
Ἐπαινον ἐκβοῶσαι.
Ἑμεῖς δὲ, Φῶτα πίνδῳ,
Μύσαι τεχνῶν ἀγαθαί,
Ἑμεῖς τε, Μεσολήπιδῳ
Ἰμερτῶν ἀνθῶ ἤθης,
Ἐπαύριον πάρεσσι,
Σχεδάρτιω τε καλῆν
Τῆς πολίτας ἴμις
Τῆς Ἀθιδῶ τε γλώσσης
Σύζευξιν ἐκφρασίοντι
Δότι τ' ὦτα συγχαρέντα,
Δότι καὶ κρότον πρῶθυμοι!

* * *

Dixi haecenus, quae dixisse non poenitet. Verum audire videor mihi obstrepentem unum et alterum, fallor! an mihi prorsus illudentem: Contra seculi mores loqueris, ait ille. Dantur enim complures magni Iureconsulti, qui cum ignarissimis ignorarunt linguam graecam. Quin saepe in Novellis graecis, et Codice graeco Iustiniani, ne paragraphum quidem factis intellexerunt. Ego vero regero, non exemplis, sed legibus esse iudicandum. Multitudo ignorantium non parit ignorantiae patrocinium. Obstas: sufficiunt autem Latina; quandoquidem non desunt versiones latinae librorum authenticorum, quae hodie prae graeco textu in omnibus iudiciis et foris sunt usitatae. Ego vero parum absum ab eo, quin hanc obiectionem derideam. Melius certe est, textum authenticum et versionem simul habere, quam versione sola niti. Mirum, ni etiam versio Latina Sacrae Scripturae, quam vulgatam dicunt, Pontificiis, hebraea et graeca nescientibus, eam ob rem fuerit acceptior gratiorque? Sed homines non intelligunt, inquis; ut adeo in iudiciis illud Graecae linguae studium frustraneum, imo noxium sit futurum. Dico ergo, eruditiores iudices magni aestimatuos esse fundamentalem hanc peritiam: imo potest etiam in lingua germanica vis textuum Authenticorum in iure, eorumque graecorum, tanto melius ostendi. Agnoscite igitur, florentissimi Iurium Cultores, hos graecitatis iuridicae Thesauros; magni pendite illos! Seiungite vos a vulgo Iureconsultorum,

τὰ ἑλληνικὰ ἀγνοούντων, καὶ ἐγείρετε ἀλλήλους πρὸς συνδύασιν, καὶ
 σύνθεσιν φιλίας καὶ ἑλληνολεξίας. Ἐυλογήσῃ τῶν τὸν
 σκοπὸν ὑμέτερον, καὶ εὐοδώσῃ τὸ Διπλήδευμα ὁ Θεὸς ὅκ τῷ ὑψηλῷ
 καὶ ὑμῖν ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὑμετέροις αἰωνίου συγχωρῆ
 εὐπραγίαν!

graeca ignorantium, et excitate vos invicem ad com-
 binationem et coniunctionem studii in Iurisprudencia
 et Graeca lingua collocandi. Fortunet hoc institutum
 vestrum Deus ex alto, et vobis in tribunalibus
 vestris perpetuam concedat
 felicitatem!

Τούτῃ δίκῃ μετόχῃς ἑλληνικὰ γράμματα γινῶμαι,
 Ἐστὶ δυσέυρετον, ἀλλὰ πῆ, Σχεβάρτε, μᾶσα
 Πᾶν τὸ ἀμήχανον ἔνθα Φιλῆ δυνατόν τι καλίστῃ.
 Τῶν γένεσιν κάματόν σοι ἔγωγε συνήδομαι ἴφι,
 Καὶ πολλὰς ἔμενα ἑφαμίλλας εὐχομαι αἰεί.
 Ἡ δὲ Θεὸς χάρις ἄμματος ἀγοὶ βέλημα πρὸς ἐοθλόν!

*Nobilissimo Domino Schubarto suo
 haec gratulabundus aspersit*

CHRISTOPHORVS Sonntag / D.

